

खिजीदेम्बा गाउँपालिका, खिजीफलाटे ओखलढुंगा
१ नं. प्रदेश, नेपाल
स्थानिय राजपत्र

खण्ड: २

संख्या : १०

मिति : २०७५।०२।०७

कार्यपालिकाबाट जारी नियमावली निर्देशिका र कार्यविधिहरू नेपालको सविधानको धारा २२६ बमोजिम खिजीदेम्बा गाउँ कार्यपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको नियम सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

२०७५ सालको नियम नं.-१०

खिजीदेम्बा गाउँपालिकाका संघ संस्था तथा समुह
संचालन कार्यविधि, २०७५

गाउँ कार्यपालिका बाट स्वीकृत मिति: २०७ / /

प्रमाणीकरण मिति: २०७५/१२/०१

प्रस्तावना : खिजीदेम्बा गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सामाजिक, धार्मिक, साहित्यिक, सांस्कृतिक, वैज्ञानिक, शैक्षिक, बौद्धिक, खेलकुद, शारीरिक वा परोपकारी संस्थाहरूको स्थापना तथा दर्ता गर्न र कानून बमोजिम दर्ता भएका संस्थाहरूको नियमन गर्न वाञ्छनीय भएकोले स्थानीय सरकार सञ्चालन कार्यविधि २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (१)बमोजिम खिजीदेम्बा गाउँ सभाले यो कार्यविधि बनाएको छ ।

- १. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :** (१) यो कार्यविधि को नाम “ खिजीदेम्बा गाउँपालिकाको संघ संस्था तथा समुह संचालन कार्यविधि , २०७५” रहेको छ ।
(२) यो कार्यविधि तुरुन्त लागु हुनेछ ।
- २. परिभाषा र व्याख्या :** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा-

- (क) “गाउँ सभा” भन्नाले खिजीदेम्बा गाउँपालिको सभालाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ख) “गाउँपालिका” भन्नाले खिजीदेम्बा गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।
- (ग) “प्रमुख” भन्नाले खिजीदेम्बा गाउँपालिको प्रमुखलाई सम्झनुपर्छ ।
- (घ) “स्थानीय अधिकारी” भन्नाले खिजीदेम्बा गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्झनु पर्छ ।
- (ङ) “संस्था” भन्नाले आर्थिक, सामाजिक, धार्मिक, साहित्यिक, सांस्कृतिक, बैज्ञानिक, शैक्षिक, बौद्धिक, शारीरिक तथा परोपकारी कार्यहरूको विकास एवं विस्तार गर्ने उद्देश्यले स्थापना भएको संघ संस्था, क्लब, आमा समूह, मण्डल, अध्ययनकेन्द्र आदि सम्झनु पर्छ र सो शब्दले टोल विकास संस्था समेतलाई जनाउँछ ।
- (च) “प्रबन्ध समिति” भन्नाले संस्थाको विधान अनुसार गठन भएको संचालक समितिलाई सम्झनुपर्छ ।
- (छ) “तोकिएको” वा “तोकिए बमोजिम” भन्नाले यस कार्यविधि अन्तर्गत बनेको नियमावलीमा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ ।
३. **दर्ता नगरी संस्था खोल्न नहुने :** (१) यस कार्यविधि बमोजिम खिजीदेम्बा गाउँपालिकामा दर्ता नगरी कसैले पनि संस्था स्थापना र सञ्चालन गर्न हुँदैन ।
- (२) प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम अन्यत्र संस्था स्थापना गरी यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र शाखा विस्तार गर्दा समेत यस गाउँपालिकाको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।
४. **संस्थाको दर्ता :** (१) यो कार्यविधि बमोजिम संस्था दर्ता गर्न चाहने कुनै सात जना वा सो भन्दा बढी व्यक्तिहरूले संस्था सम्बन्धी देहायको विवरण खुलाई स्थापना गर्न चाहेको संस्थाको विधानको १ (एक) प्रति र तोकिएको दस्तुर सहित कार्यपालिकाको कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।
- (क) संस्थाको नाम,
- (ख) उद्देश्यहरू,
- (ग) प्रबन्ध समितिका सदस्यहरूको नाम, ठेगाना र पेशा ,
- (घ) आर्थिक स्रोत,
- (ङ) कार्यालय खोल्ने ठेगाना,
- (च) पदाधिकारीको नेपाली नागरीकताको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपी ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि कार्यपालिकाले आवश्यक छानविन गरी संस्था दर्ता गर्न उचित ठानेमा संस्था दर्ता गरी दर्ता प्रमाणपत्र दिनेछ ।

तर प्रचलित नेपाल कानून विपरित हुने गरी कुनै संस्था दर्ता गरी सञ्चालन गर्न पाइने छैन र संस्थाको नामबाट कानूनले प्रतिबन्ध लगाएको कार्य गर्न पाइने छैन ।

(३) यस दफा अन्तर्गत दिईने प्रमाणपत्रको ढाँचा, अवधि, नवीकरण र नवीकरण दस्तुर तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

५. **संगठित संस्था मानिने :** (१) यस कार्यविधि अन्तर्गत दर्ता भएको प्रत्येक संस्था अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला स्वशासित संगठित संस्था हुनेछ । सो संस्थाको सबै कामको निमित्त आफ्नो एउटा छुट्टै छाप हुनेछ ।

(२) संस्थाले व्यक्ति सरह चल अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न, उपभोग गर्न र बेचबिखन गर्न सक्नेछ ।

(३) संस्थाले व्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट नालिस उजूर गर्न सक्नेछ र सो उपर पनि सोही नामबाट नालिस उजूर लाग्नेछ ।

६. **संस्थाको सम्पत्ति** (१) संस्थाको सदस्य वा कर्मचारी लगायत कुनै व्यक्तिले संस्थाको विधान विरुद्ध संस्थाको कुनै सम्पत्ति दुरुपयोग गरेमा, कब्जा गरेमा वा रोक्का राखेमा गाउँ कार्यपालिकाले त्यस्तो सम्पत्ति दुरुपयोग गर्ने, कब्जा वा रोक्का राख्ने संस्था वा व्यक्तिलाई फिर्ता बुझाई दिन, आदेश गर्न सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको संस्थाको सम्पत्ति फिर्ता गर्ने गरी गरेको निर्णय चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

(३) संस्थाको सदस्य वा कर्मचारी लगायत कुनै व्यक्तिले संस्थाको कुनै सम्पत्ति वा लिखत वा प्रतिष्ठा विरुद्ध कुनै अपराध गरेमा संस्था, संस्थाको कुनै सदस्यले प्रचलित कानून बमोजिम मुद्दाको कारवाही चलाउन सक्नेछ ।

७. **अधि दर्ता नभई स्थापना भएको संस्थाले दर्ता गर्ने :** यो कार्यविधि प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि तत्काल प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता नभई स्थापना भएका संस्थाले पनि यो कार्यविधि बमोजिम संस्था दर्ता गर्नु पर्नेछ ।

८. **संस्थाको उद्देश्यहरुमा हेरफेर :** (१) संस्थाको उद्देश्यहरुमा हेरफेर गर्न आवश्यक देखिएमा वा सो संस्थालाई कुनै अर्को संस्थामा गाभ्न उचित देखेमा सो संस्थाको प्रबन्ध समितिले तत् सम्बन्धी प्रस्ताव तयार गरी सो प्रस्ताव उपर छलफल गर्न संस्थाको विधान बमोजिम विपेश साधारण सभा बोलाउनु पर्नेछ ।
- (२) साधारण सभामा उपस्थित भएका जम्मा सदस्य संख्याको दुई तिहाई सदस्यहरुले प्रस्तावमा समर्थन जनाएमा सो प्रस्ताव साधारण सभाबाट पारित भएको मानिनेछ । तर सो प्रस्ताव लागु गर्न गाउँ कार्यपालिकाको पूर्व स्वीकृती लिनु पर्ने छ ।
९. **हिसाबको विवरण पठाउनु पर्ने :** संचालक समितिले आफ्नो संस्थाको कामको प्रगति, हिसाबको विवरण, लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन सहित प्रत्येक वर्ष गाउँ कार्यपालिका समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।
१०. **हिसाब जाँच गर्ने:** (१) गाउँ कार्यपालिकाले आवश्यक देखेमा संस्थाको हिसाब लेखा परिक्षक नियुक्त गरी जाँच गर्न गराउन सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम लेखा परिक्षण गरे वापत संस्थाको मौज्जात रकमको सयकडा तीन प्रतिशतमा नबढाइ लेखा परिक्षण दस्तूर असुल गरी लिन सक्नेछ ।
- (३) लेखा परिक्षकले मागेको विवरण तथा कागजपत्रहरु वा सोधेको प्रश्नको उपयुक्त जवाफ दिनु प्रत्येक संस्थाको पदाधिकारी, सदस्य र कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।
- (४) तोकिएको म्याद भित्र हिसाब जाँचको प्रतिवेदन कार्यपालिका समक्ष पेश गर्नु पर्ने छ र सो प्रतिवेदनको आधारमा संस्थाको कुनै सम्पत्ति सो संस्थाको कुनै पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीले हिनामिना गरेको, नोक्सान गरेको वा दुरुपयोग गरेको छ भन्ने कार्यपालिकालाई लागेमा निजले त्यस्तो पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीबाट सो हानी नोक्सानी भएको रकम वा जिन्सी असुल गर्न प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही चलाउन सक्नेछ ।
- तर प्रचलित कानूनले सजाय समेत हुने अपराध भएकोमा अन्य प्रचलित कानून बमोजिम निज उपर मुद्दा चलाउन बाधा पर्ने छैन ।
११. **निर्देशन दिने :** गाउँपालिकाले संस्थालाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ र त्यस्तो निर्देशन पालना गर्नु सम्बन्धित संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।
१२. **दण्ड र सजाय :** (१) कार्यविधि को दफा ३ बमोजिम दर्ता नगराई संस्था स्थापना गरेमा वा दफा ७ बमोजिम दर्ता नगरी संस्था सञ्चालन गरेमा

त्यस्ता संस्थाका संचालक समितिका सदस्यहरुलाई गाउँ कार्यपालिकाले जनही ५ (पाँच) सय रुपैया सम्म जरिवाना गर्न सक्ने छ ।

(२) दफा ९ बमोजिमको विवरण नपठाएमा संचालक समितिका सदस्यहरुलाई गाउँ कार्यपालिकाले जनही २ (दुई) सय रुपैया सम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

तर कुनै सदस्यले दफा ९ उल्लंघन हुन नदिन सकभर प्रयत्न गरेको थियो भन्ने कार्यपालिकालाई लागेमा निजलाई सजाय मिन्हा दिन सक्नेछ ।

(३) दफा १० को उपदफा (३) बमोजिम हिसाब जाँच गर्न सम्बन्धित अधिकृतले मागेको विवरण तथा कागजपत्रहरु वा सोधेको प्रश्नको जवाफ नदिने सम्बन्धित पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीलाई गाउँ कार्यपालिकाले पाँच सय रुपैयाँ सम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

(४) दफा ८ बमोजिम गाउँ कार्यपालिकाको पूर्व स्वीकृती नलिई संस्थाको उद्देश्यमा हेरफेर गरेमा वा अर्को संस्थसँग गाभेमा वा संस्थाले आफ्नो उद्देश्यको प्रतिकूल हुनेगरी काम कारवाही गरेमा गाउँपालिकाले दिएको निर्देशन पालन नगरेमा गाउँ कार्यपालिकाले त्यस्तो संस्थाको दर्ता निलम्बन वा खारेज गर्न सक्नेछ ।

१३. पुनरावेदन : गाउँ कार्यपालिकाले गरेको अन्तिम निर्णय उपर ३५ दिन भित्र सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन लाग्ने छ ।

१४ संस्थाको विघटन र त्यसको परिणाम : (१) संस्थाको विधान बमोजिम कार्य सञ्चालन गर्न नसकी वा अन्य कुनै कारणवश संस्था विघटन भएमा त्यस्तो संस्थाको सम्पूर्ण जायजेथा गाउँपालिकाको हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम विघटन भएको संस्थाको दायित्वको हकमा सो संस्थाको जायजेथाले खामेसम्म त्यस्तो दायित्व गाउँपालिकाले व्यहोर्नेछ । तर संस्थाको जायजेथाले नखाम्ने अन्य दायित्व गाउँपालिकाले व्यहोर्ने छैन ।

१५. अन्य नेपाल कार्यविधि बमोजिम दर्ता वा स्थापना गर्नुपर्ने : यस कार्यविधि बमोजिम दर्ता भएको संस्था प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम अन्यत्र दर्ता र इजाजत लिई सञ्चालन गर्नु पर्ने रहेछ भने यस कार्यविधि बमोजिम दर्ता भएको संस्थाले सो कार्यविधि बमोजिम दर्ता वा स्थापना गरी इजाजत लिनु पर्नेछ ।

१६. **नियम बनाउने अधिकार** : यस कार्यविधि को उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न गाउँकार्यपालिकाले नियम बनाउन सक्नेछ ।
१७. **स्वारेजी र बचाउ** : (१) संस्था दर्ता, नविकरण सम्बन्धी व्यवस्थापन अन्य प्रचलित कानूनमा व्यवस्था भएकोमा बाहेक यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।
- (२) यस कार्यविधि मा भएको कुनै व्यवस्था प्रचलित संघीय र प्रदेश कानून सँग बाझिने भएमा बाझिएको हद सम्म अमान्य हुनेछ ।

आज्ञाले,
श्याम कुमार खड्का
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत